

stærkt personligt Moment, der, saa snart denne Sag kommer paa Bane, maa gøre sig gældende, synes jeg, for alle dem, som deltog i Forhandlingen.

Det ærede Medlem nævnede — og det maa jeg jo nødvendigvis tage op, da det baade ved Forelæggelsen forleden Dag og atter nu i Dag er blevet en Hovedsag for det ærede Medlem —, at der var særlig to Grunde, hvorfor han mente det nødvendigt at fremkomme med de tre af det ærede Medlem med flere andre ærede Medlemmer fremsatte Lovforslag: om Folkekirkenes Forfatning, om folkekirkelig Retspleje og om Valg af Præster, Provster og Biskopper.

Det ærede Medlem nævnede, at det var den saa meget omtalte Arboe-Rasmussenske Sag og dernæst Biskoppernes Besvarelser af Ministeriets Spørgsmaal om deres Stilling til det nu forelagte Menighedsraadslovsforslag, der havde bevirket, at nu var der alvorlige Grunde for det ærede Medlem til at fremlægge Forfatningslovsforslaget.

Jeg forstaaer ikke, hvad det ærede Medlem mener med, at en Kirkeadgang som den, det ærede Medlem nu foreslaar, kunde faa at gøre med et Tilfælde som det meget berømte Arboe-Rasmussenske. Det er dog ikke en Domstol, der skal nedsættes. Det ærede Medlem har i sit Hjerte Ønsket om en ganske anden Kirkeadgang, det ved jeg jo godt, og denne anden Kirkeadgang, som det ærede Medlem egentlig ønsker, maa ikke forveksles med den Kirkeadgang, det ærede Medlem foreslaar. Det ærede Medlem ønsker i sit Hjerte en Kirkeadgang af den Beskaffenhed, at man kunde være sikker paa, at alle de Medlemmer, der sad i den, vare bevidste, afklarede kristne Mennesker, der havde baade Villie og Evne til at aflægge en kristelig Bekendelse. Jeg vil ikke tilføje, at de ogsaa skulde være enige med det ærede Medlem — det tror jeg nemlig ikke er en uomgængelig Betingelse —, men det skulde dog helst være omtrent saaledes, at disse Mennesker vare enige med det ærede Medlem. Saadan er det ærede Medlems Hjerteønske med Hensyn til denne Sag. Men det er ikke dette, som nu kræves i de fremsatte Forslag. Det har det ærede Medlem udtalt sig saa stærkt om ved anden Lejlighed. Det er saa bekendt, at jeg ikke har behov at minde om det, at han udtalte, at kristelig set var det Grundlag, der her blev givet for en Kirkeadgang, falskt, ubrugeligt, forkasteligt i alle Henseender. Det gaar ikke an, hvis det ærede Medlem forveksler det Kirkeraad, som han i sit Hjerte ønsker, med det Kirkeraad, hvorom der er lagt Forslag frem her. Jeg siger, at hvis vi fik en Kirkeadgang, som var

helt og fuldt efter det ærede Medlems Hjerte, kan jeg forstaa, at det ærede Medlem kunde ønske, at denne Kirkeadgang ogsaa skulde være en Kirkeadgang, og at en Biskop kunde have den i Ryggen paa en saadan Maade, at hvis Biskoppen ikke selv havde en tilstrækkelig rank Ryg, kunde denne Kirkeret træde til overfor Ministeren og faa Bugt med ham.

Men den Kirkeadgang, der er foreslaaet her, har jo slet ikke den Hensigt. Vi have blot nødig at se tilbage paa, hvordan det kirkelige Udvalg, vi have haft — det er jo det eneste Forbillede til en Kirkeadgang, vi kende herhjemme — tog paa en Sag som den foreliggende, den Arboe-Rasmussenske Sag. Den er jo nemlig ikke af ny Dato, det er en gammel velkendt Sag i dansk Kirkehistorie, og den har været behandlet i det kirkelige Udvalg saa grundigt, som man overhovedet kan tænke sig, at en saadan Sag maatte blive behandlet i en Kirkeadgang. Ja, jeg bliver nødt til med den højtærede Formands Billigelse at referere ganske faa Ting fra det kirkelige Udvalg for at oplyse, hvordan man der saa paa et Spørgsmaal som dette. Det var ikke nogen tilfældig Udtalelse, der kom til at gøre sig gældende; det var ikke en øjeblikkelig Stemning overfor det foreliggende Forslag, der gjorde Udslaget. Sagen var nemlig for to Gange i det kirkelige Udvalg med et Aars Mellemrum, og ved begge Lejligheder var det en saa kompetent Mand som Udvalgets Formand, Biskop Rørdam, der udtalte sig om dette Forhold. Første Gang var den 28. September 1905, da man i Udvalget forhandlede om Forfatningsspørgsmaalet, navnlig om § 1, 2det Stykke. Der blev da udtrykkelig Gang efter Gang rejst det Spørgsmaal til Biskoppen, om han kunde tænke sig, at en Præst, der afveg tydeligt og klart fra et Led i det apostoliske Symbol, altsaa i vor Trosbekendelse, kunde vedblive at være Præst i Folkekirken. Jeg forstaaer udmærket, at Biskoppen ikke havde Lyst til at besvare dette Spørgsmaal; jeg finder nemlig, at det ikke egner sig til Besvarelse i al Almindelighed. Men Spørgsmaalet blev rejst gentagende, og Biskop Rørdam fandt sig da foranlediget til at udtale sig om det, og sagde omtrent følgende: Det beror saa uhyre meget paa, hvorledes denne Afvigelse er. I al Almindelighed vilde Biskop Rørdam sige: jeg kan ikke forkaste en Mand, selv om han med Hensyn til et af Trosbekendelsens Led maa sige: dette kan jeg ikke slutte mig til, de Forestillinger, der her fremholdes, ere ikke overensstemmende med, hvad jeg kan sige et ærligt Ja til. Og han nævnede